

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט
נר מצוה

(א) פסחים 1: [מספ] ברכות פ"ו הט"ו, (ב) שם ומנחות מג, [מספ] שם ה"ד, (ג) [מנחות מג], (ד) שם כג, ע"ש, (ה) רש"ל מ"ו, (ו) ברכות מג, (ז) רש"ל [ועי' רש"ל, ח] [ועי' מוס' מנחות מג: סד"ה ואלו].

תורה אור השלם

1. זכר ימות עולם בינו שנות דור ודור שא"ל אביך ויגדך ויגדך ויאמר לך: דברים לב ו
2. ברוך אדני יום יום יעמם לנו האל ישועתנו תהלים סח ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הרואה נר וכו' לזכר על ראייה הלאשונה:

הגהות הגר"א

[א] תוס' סד"ה העשה. לעשות סוכה לשמו. נמחק וי"ז על עשיית סוכה:

רבינו הגנאל

ומתבאר עלה דר' יוחנן מיהא מתניתא דקתני לולב שבעה וסוכה יום אחד. ומשני לולב שבעה בומן שבת המקדש קיים, לולב יום אחד האידיא. סוכה תנאי היא, דתנאי תפילין כל זמן שמניחין מברך עליהן דברי רבי, וחכמים אומרים אין מברך עליהן אלא שחרית בלבד. ור' יוחנן דאמר כרבי. ואע"ג דאמר רבה בר בר חנה הלכה כחכמים, לא עבדי עובדא כשמשתיה, אלא כל אימת דמנח להו מברך. רבנן דבי רב אשי, כל אימת דהו ממשטי בהו מברכי. אמר רב יהודה אמר שמואל מצות לולב כל ד', ואף רב סבר מצות לולב כל ד', דאמר רב חייה בר אשי אמר רב המדליק נר חנוכה צריך לברך, כיום ראשון המדליק מברך ג' והוראה בברך ב' כו'. ור' יהושע בן לוי אמר יום ראשון מצות לולב, מיכן ואילך מצות זקנים, וכן אמר ר' יצחק. מחזיק

העושה לולב. בערב יום טוב: לעצמו. ולא לאחרים: כאן נזמן **ציון המקדש**. מצרכין עליו במקדש כל שבעה דמדלורייטא היא כרבי יוחנן דתלי טעמא דלאורייתא: כל זמן שמניחין. ואפילו חולץ ומניחין מאה פעמים ציון. וגבי

לילות מימים וכחד יומא אריכא הוא מצרכין עליה בכל יום דהוא דומיא דחולץ ומניח: אלא שחרית. ובסוכה נמי כיון דכחד יומא הוא סגי בצרכה של יום ראשון: דלא עבדי שמעטיה. אלא כל זמן דמנח תפילין מצרכין הכי גרסינן ואנן נמי כרבי עבדינן ומצרכינן כל שבעה. ואע"ג דכחד יומא הוא. ובלולב נמי כל שבעה ואע"ג דמדברין מצרכינן עליה כי היכי דמצרכינן צנר חנוכה וצמניה דרצנן דקס ליה רצ ונמואל צמד שיטמא צלולב ורצין נמי משמיה דר' יוחנן אמר לולב שבעה: דמשמשי בהו. דקיימא לן חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ק"ו מליך צפ"ק דיומא (דף ט:): מלוס לולב שבעה. לצרכה: יום ראשון מלוס לולב. דלאורייתא ועיקר ובעיא צרכה: מכאן ואילך מלוס זקנים. רבן יוחנן צן זכאי וסיעתו ודרצנן לא בעיא צרכה: ואף רב סבר לה כל שבעה. צעי צרכה למנות לולב ואף על גב דמדברין הוא צעי צרכה: דאמר רב. צנר חנוכה דמדברין הוא וצעי צרכה הכא נמי לא שנה: הרואה נר חנוכה. קאי על שלא הדליק צויתו ועובר צרעות הרבים ורואה אומת צפתמי ישראל שמלוה להניח צפתח לריך לזכר על (א) הלאשונה: מצרכין ספס. שהחיינו ושעשה נסים שאין על הרואה לזכר להדליק הנר: מכאן ואילך. זמן ליכא: המדליק מצרכין. להדליק נר ושעשה נסים: והרואה. שעשה נסים לחודיה: ויטין לונו. ואילן הוא מדבריהם: צפתח לה צדיק. להא דרב גבי לולב ולא שמע לה מכלל דנר חנוכה: מצרכין ספס. לישב בסוכה וזמן: מצות הרבה. ליתול לולב לישב בסוכה להניח תפילין להתעטף צלילית: על המנוס. ויכא ידי כולן: כל יום ויום מעין צרכו. של שבת מעין של שבת של חול מעין של חול של יו"ט מעין של יו"ט המאורע:

סוכה נמי אע"ג דלא מפסקי (ב) העושה לולב לעצמו ואמר ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה נטלו לצאת בו ואמר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו על נטילת לולב ואף על פי שברוך עליו יום ראשון חוזר ומברך כל שבעה (ב) העושה סוכה לעצמו ואמר ברוך שהחיינו וקיימנו כו' נכנס לישב בה ואמר אשר קדשנו במצותיו וצונו לישב בסוכה וכיון שברוך יום ראשון שוב אינו מברך קשיא לולב אלולב קשיא סוכה אסוכה בשלמא לולב אלולב לא קשיא כאן בזמן שבת המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים אלא סוכה אסוכה קשיא תנאי היא דתנאי א"ת תפילין כל זמן שמניחין מברך עליהן דברי רבי וחכמים אומרים אינו מברך אלא שחרית בלבד אחר אביי אמר הלכתא כרבי ורבא אמר הלכתא כרבנן אמר רב מרי ברה דבת שמואל חזינא ליה לרבא דלא עביד כשמעתיה אלא מקדים וקאי ועייל לבית הכסא ונפיק ומשי ידיה ומנח תפילין ומברך וכי אצטרך זימנא אהרינא עייל לבית הכסא ונפיק ומשי ידיה ומנח תפילין ומברך ואנן נמי כרבי עבדינן הומברכינן כל שבעה אמר מר זוטרא חזינא ליה לרב פפי דכל אימת דמנח תפילין מברך רבנן דבי רב אשי כל אימת דמשמשי בהו מברכי אמר רב יהודה אמר שמואל מצות לולב כל שבעה ור' יהושע בן לוי אמר יום ראשון מצות לולב מכאן ואילך מצות זקנים ורבי יצחק אמר כל יומא מצות זקנים ואפילו יום ראשון והא קיימא לן דיום ראשון דלאורייתא אימא בר מיום ראשון אי הכי היינו דרבי יהושע בן לוי אימא וכן אמר רבי יצחק ואף רב סבר כל שבעה מצות לולב (ב) דאמר רבי חייה בר אשי אמר רב המדליק נר של חנוכה צריך לברך רבי ירמיה אמר הרואה נר של חנוכה צריך לברך מאי מברך אמר רב יהודה יום ראשון והמדליק מברך שלש יהודה מברך שתיים מכאן ואילך המדליק

העושה סוכה לעצמו. דווקא נקט לעצמו אצל לאחר לא מצרכין מידי להאי תנא דסבר דאין מצרכין לעשות כדדייקין פ' התכלת (מנחות דף מב. ושם): ואיכא תנא דתני בירושלמי צפרק הרואה עשאה לעצמו מצרכין לעשות סוכה עשאה לאחר מצרכין [א] לעשות סוכה (לשמן):

העושה סוכה לעצמו מברך שהחיינו. צריך לפרש טעם מאי שנה דיש מצות שתקינו לזכר שהחיינו ויש מצות שלא תקינו בעשיית סוכה ולולב תקינו כדלשכחן הכא ובעשיית זלית ותפילין לא תקינו כדמוכח פרק התכלת (ג"ו שם) דמפרש ר' יוחנן מאי מצרכין אתפילין של יד ותפילין של ראש ואילו לעשות תפילין לא מצרכין דלא חשיב ליה וכמו כן יש לקדק דשהחיינו נמי לא מצרכין מדלא חשיב לה וכן אפדיון הצי מצרכין שהחיינו כדליתא בסוף פרק ערבי פסחים (פסחים דף קכ"א): ואילו חמילה לא מצרכין מדלא חשיב צפ' התכלת (מנחות שם) ובסוף ר"א דמילה (שבת דף קלו:): צהדי צרכות של מילה וכן אקריאת מגילה מצרכין שהחיינו כדליתא צריש הקורא את המגילה עומד (מגילה דף כ"א): ואילו אקריאת הלל לא מצרכין וגרסא דמלוה שיש עליה שמחה תקנו שהחיינו ודלמרינן צהרואה (ברכות דף נ"ד). דמצרכין על כלים חדשים כמצ רב שריא גאון דלא סמכינן עלה דמסקינן צפרק בכל מערבין (עירובין ד' מ:): דצעינן מידי דלתי מוזמן לזמן וקשה מפדיון הצי (א) **נכנס לישב בה מברך לישב בסוכה**. מדלא קאמר מצרכין ספס דקתני ספסא צעושה ועומדת ואין יכול לחדש בה דבר משמע דנפיק אהא דצריך אעשייה שהחיינו ומימיה ומיפוק ליה דמצרכין משום יו"ט כמו שמצרכין איום טוב דפסק ועברת וכל שאר ימים טובים ושמה בין דסוכה מחמת חג קאתא סברא הוא דזמן דידה אע"פ שצריך צחול פטור הוא אף צחג דזמן כי קא אתי מחמת מועד קאתי אפילו צלל יום טוב כדליתא לקמן (דף מו:): דאי לא צריך האידנא מצרכין למחר או ליומא אחרת:

דב"ל אימת דמשמשי מברכי. דמלוה למשמש צנן שלא יסיח דעתו דצפרק קמא דיומא (ד' ט:): ילפינן מליך ומה ליך שאין צו אלא אזכרה אחת ולא אתפרש מאי הוא מצרכין אס מצרכין לשמור את חוקיו כמו שמצרכין צמר דמסקין צפתו או להניח כמו שמצרכין צעמת הגחה כדליתא צהקומן רבה (מנחות דף לו. ושם) דהכא הרי מונחין ועומדין ומסתברא למצרכין לשמור חוקיו כמו דמצרכין לשמור צמר דמסקין צפתו כדליתא צפרק צא סימן (נהד דף טז:):

הרואה נר של חנוכה צריך לברך. צשאר מצות כגון אלולב וסוכה לא תקינו לזכר לרואה אלא גבי נר חנוכה משום חציבות הנס וגם משום שיש כמה צני אדם שאין להם צתים ואין לרואה צרכה שאין העושה מצרכין אתרוג

צידס לקיים המלוה וטעם ראשון ניחא דלא תיקשי ליה מוזה ועוד יש לפרש דאין שייך למקן

ל א מיי פ"ח מהלכות ברכות הל' ט ופ"ו מהלכות לולב הלכה ז סמג עשין כו ועשין מד טוש"ע א"ח סי' תרנ"א סעיף ה: **ל"א ב** מיי פ"ו מהלכות לולב הלכה טו טוש"ע א"ח סי' תרסב סעיף א: **ל"ב ג** מיי פ"ח מהלכות ברכות הלכה ט ט ופ"ו מהלכות סוכה הל' יב סמג עשין כו ועשין מד טוש"ע א"ח סי' תרמ"א סעיף א: **ל"ג ד** מיי פ"ד מהלכות תפילין הלכה ז סמג עשין כה ועש"ע א"ח סי' כה סעיף ב: **ל"ד ה** מיי פ"ו מהלכות סוכה הלכה יב סמג עשין כה ועש"ע א"ח סי' תרמ"א סעיף א: **ל"ה ו** מיי פ"ג מהלכות סוכה הלכה ד סמג עשין ה טוש"ע א"ח סי' תרעו סעיף א: **ל"ו ז** מיי ט"ג טוש"ע שם סעיף ג: **ל"ז ח** מיי טוש"ע שם סעיף ב: **ל"ח ט** מיי פ"ו מהלכות סוכה הל' יב סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרמ"א סעיף א: **ל"ט י** מיי פ"ח מהלכות ברכות הלכה י: **מוסף רש"י** בכל יום ויום תן לו מעין ברכותיו. צשנת מעין שבת, ציו"ט מעין יו"ט (ברכות מ.)

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

ב א מיי פ"ו מהלכות
לולב הלכה כו סמג
עשין מד טו"ע א"ח ס'
תקנה ספיק א':
ב א מיי פ"ו מהל'
סוכה הלכה טו סמג
עשין מג טו"ע א"ח ס'
תקנה ספיק א':
ב א מיי פ"ו ס'
לולב הל' י סמג
עשין מד טו"ע א"ח ס'
תקנה ספיק א':
ב א מיי פ"ו ס'
לולב הלכה כו סמג
עשין מד טו"ע א"ח ס'
תקנה ספיק א':
ב א מיי פ"ו ס'

אתרוג בשביעי אסור. אפילו לאחר שיצא צו כמו שמפרש
לכולי יומא אתקלאי ואפי' לריש לקיש דאמר בשביעי
מותר היינו לכתר דנפק ביה כדאמרין למזוזה אתקלאי ומימה
ר' חנינא דאמר פרק לולב הגזול (לעיל דף לו:) דמטביל ביה
צרישא והדר נפיק ביה כמאן דלא
כרבי יוחנן ולא כריש לקיש וי"ל כיון
דלא חל ליה כוליה ומשייר בה
כשיעור דמאי נפיק ביה שרי אפי'
לר' יוחנן ואע"ג דממה נפשך נאסרה
כולה ציוס ראשון דחסר כל שהוא
פסול דלמא רבי חנינא הפריש כולה
ליוס ראשון ומקאתה לשאר הימים
מידי דהוה אז' אתרוגין לשבעת
הימים דלקמן בשמעתין ואע"ג דתנאי
דמהני צבוקה לא מהני אלא באומר
כני צודל מהן כל צין השמשות
דלמא פרק המצוה כדי יין (ב"ב
דף לז:) והכא ציוס ראשון ממה נפשך
צודל מכולן הא אמרינן התם אתרוג
דמפסקי לילות מימיס כל חד וחד
צאנפי נפשיה סוכה דלא מפסקי לילות
מימיס כולה כחד יומא אריכתא דמי
והיה ר' חנינא מתנה כוליה ליוס
ראשון ובשאר הימים אינו צודל
ממקלתו צין השמשות שלהן ומייה
קשה דלעיל פרק לולב הגזול
(דף לז.) גבי מי שצא צדק ואין צידו
לולב דקתני לכשיצא לציתו יטול על
שולחנו משמע צממא דמפסקי
סעודתו בשביל לולב וכל שכן שלא
יתחיל א"כ רבי חנינא היכי מטביל
בה צרישא ור' זנרין לומר דהכי קאמר
אחרון בשביעי אתקלאי. אבל
סוכה דהויא כל יומא,
מינה דאתקלאי לבין
השמשות אתקלאי נמי
לכולי יומא דשמיני. ויש
לקיש אמר אתרוג אפי'
בשביעי מותר, ומאי
שכמא למצוה אתקלאי.
מתני' ר' יוחנן דתנן
מיד התינוקות שומטין
את לולביהן ואוכלין את
אתרוגיהן. תינוקות אין
גדולים לא. ומשני ויש
לקיש הוא הדין דאפילו
גדולים, והאי דקתני
תינוקות אורחא דמלתא
נקט. ואסיקנא דידיון דאית
לן תרי יומי, הלכך שמיני
ספק שביעי אסורה, תשיעי
ספק שמיני מותרת. אמר
ר' יוחנן לא לינקי איניש
הושענא לינוקא ביומא
טבא קמא, דמינקא קני
אקניו לא מקני, ואישתכח
האי גברא דאדור ליה
ינוקא לולב דנפיק בלולב
דלאו דלית. וכן לא לימא
איניש לינוקא דהיבנא לך
מידי ולא יהיב, דאית
לאגמורי שיקרא, שנאמר
למדו לשונם וגו'. ולענין
סוכה בשמיני ספק שביעי,
אמר ר' יהודה שביעי
לסוכה, לישב בה. שמיני
לכרכה, להזכיר בתפילה
ובברכת המזון יום שמיני
חג ערבת.

רבינו חננאל

מדת הק"ב"ה] כלי מלא
מחזיק שנאמר והיה אם
שמוע תשמעו. ריקן אינו
מחזיק שנאמר ואם יפנה
לבבך ולא תשמע, כלומר
אם הוא פנוי לא תשמע.
מדת בשר דום כלי
ריקן מחזיק מלא אינו
מחזיק. כדכתיב כי לא
דבר רק, ולמה הוא
רק, בשביל שאין אדם
מתעסק בו. אמר ר' יוחנן
אתרוג בשביעי אסורה
בשמיני מותרת, נטובה
אפי' בשמיני אסורה. מאי
טעמא אתרוג כיון דלצאת
בן קאי, אע"ג דקיימא
לן כל היום כשר לטבילת
לולב, מאחר שיצא בו
מבעד יום בשביעי אינו
צריך לו למצוה, ולא
אתקלאי אלא ביום
זה צרישא ור' זנרין לומר דהכי קאמר
דלית לא אתקלאי. אבל
סוכה דהויא כל יומא,
מינה דאתקלאי לבין
השמשות אתקלאי נמי
לכולי יומא דשמיני. ויש
לקיש אמר אתרוג אפי'
בשביעי מותרת, ומאי
שכמא למצוה אתקלאי.
מתני' ר' יוחנן דתנן
מיד התינוקות שומטין
את לולביהן ואוכלין את
אתרוגיהן. תינוקות אין
גדולים לא. ומשני ויש
לקיש הוא הדין דאפילו
גדולים, והאי דקתני
תינוקות אורחא דמלתא
נקט. ואסיקנא דידיון דאית
לן תרי יומי, הלכך שמיני
ספק שביעי אסורה, תשיעי
ספק שמיני מותרת. אמר
ר' יוחנן לא לינקי איניש
הושענא לינוקא ביומא
טבא קמא, דמינקא קני
אקניו לא מקני, ואישתכח
האי גברא דאדור ליה
ינוקא לולב דנפיק בלולב
דלאו דלית. וכן לא לימא
איניש לינוקא דהיבנא לך
מידי ולא יהיב, דאית
לאגמורי שיקרא, שנאמר
למדו לשונם וגו'. ולענין
סוכה בשמיני ספק שביעי,
אמר ר' יהודה שביעי
לסוכה, לישב בה. שמיני
לכרכה, להזכיר בתפילה
ובברכת המזון יום שמיני
חג ערבת.

מיימב

מה שנתנין לתוכו: מלא אינו מחזיק. מה שמוסיף עליו:
אם שמוע תשמעו. אם הורגלת לשמוע אז תשמע תוכל ללמוד
ולהוסיף: ואם לאו. שלא הטית און צילדוהך לשמוע: לא תשמע.
לאחר זמן לא יספיקו צידך: ד"א אם אהה שומע צינן. מחזור
על תלמודך ששמעת: ששמע צדדש.

מחזיק מלא אינו מחזיק אבל מדת הקב"ה
מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק שנא' והיה
(ב) אם שמוע תשמע וגו' אם שמוע תשמע
ואם לאו לא תשמע ד"א אם שמוע בישן
תשמע בחדש² ואם יפנה לבבך שוב לא
תשמע: מיד תינוקות וכו': א"ר יוחנן "אתרוג
בשביעי אסור בשמיני מותר (ב) סוכה אפי'
בשמיני אסורה וריש לקיש אמר אתרוג
אפילו בשביעי נמי מותר במאי קא מיפלגי
מר סבר למצוה אתקלאי ומ"ס לכולי יומא
אתקלאי איתבייה ריש לקיש לר' יוחנן מיד
תינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין
אתרוגיהן מאי לאו הוא הדין לגדולים לא
תינוקות דוקא איכא דאמרי איתבייה רבי
יוחנן לריש לקיש מיד התינוקות שומטין
את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן תינוקות אין
גדולים לא הוא הדין דאפילו גדולים והאי
דקתני תינוקות אורחא דמלתא קתני א"ל
רב פפא לאביי לרבי יוחנן מאי שנא סוכה
מאי שנא אתרוג א"ל סוכה דהויא לבין
השמשות דאי איתרמי ליה סעודתא בעי
מיתב בגווה ומיכל (בה) בגווה אתקלאי לבין
השמשות ומיגו דאתקלאי לבין השמשות
אתקלאי לכולי יומא דשמיני אתרוג דלא
הוי לבין השמשות לא אתקלאי לבין
השמשות ולא אתקלאי לכולי יומא
דשמיני ולוי אמר אתרוג אפילו בשמיני
אסור ואבוה דשמואל אמר אתרוג בשביעי
אסור בשמיני מותר קם אבוה דשמואל
בשיטתיה דלוי קם ר' זירא בשיטתיה דאבוה
דשמואל דא"ר זירא אתרוג שנפסלה אסור
לאוכלה כל שבעה א"ר זירא ג' לא לינקי
איניש הושענא לינוקא ביומא טבא קמא
מ"ט (ב) דינוקא מקנא קני אקניו לא מקני
ואשתכח דקא נפיק בלולב שאינו שלו וא"ר
זירא לא לימא איניש לינוקא דהיבנא לך
מידי ולא יהיב ליה משום דאית לאגמוריה
שיקרא (ג) שנא' למדו לשונם דבר שקר
ובפלוגתא דר' יוחנן ור' ש בן לקיש דאיתמר
(ב) הפריש שבעה אתרוגין לשבעה ימים (ב) אמר
רב כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה (ב) לאלתר
ורב אסי אמר יכל אחת ואחת יוצא בה
ואוכלה (ב) למחר במאי קא מיפלגי מר סבר
למצוה אתקלאי ומ"ס לכולי יומא אתקלאי
ואנן דאית לן תרי יומי היכי עבדינן אמר
אביי השמיני ספק שביעי אסור תשיעי ספק
שמיני מותר מרימר אמר אפי' שמיני ספק
שביעי מותר בסורא עבדי כמרימר רב
שישא בריה דרב אידי עביד כאביי
והלכתא אמר רב יהודה בריה דרב
שמואל בר שילת משמיה דרב שמיני
ספק שביעי שביעי לסוכה ושמיני לברכה

ר' יוחנן אמר שמיני לזה ולזה מיתב כ"ע פליגי דיתבינן כי פליגי
לברוכי
צדחא שיטתא הלכתא כוותיהו ואסורה בשביעי ומותרת בשמיני והיינו דקצעי ואנן דאית לן צשמיי תרי יומי היכי עבדינן מי אסרינן
ליה ציומא קמא משום ספק שביעי או לא: מרימר אמר אפילו שביעי ספק שמיני אסורה לא גרסינן לה: שביעי לסוכה. כדמפרש
לה לקמן: ושמיני לברכה. שאומר בתפלה וזכרת המזון וקידוש את יום השמיני חג ערבת הזה: שמיני לזה ולזה. אף לענין סוכה
הוי שמיני ולקמן מפרש ואזיל למילתיה: כולי עלמא לא פליגי דיצטין צסוכה. בשמיני ספק שביעי ואפילו לר' יוחנן דאמר שמיני לזה ולזה:
לצרכי

(א) עני' צברית מ. וי"ע
שוב ראינו בע"י גרים
כלן כמו דאית צברית,
(ב) עני' מוספות שבת מה:
ד"ה אמר ליה: (א) עני'
מוספות שנהדינן סח: ד"ה
קטן ומוס' גיטין לג. ד"ה
קטניס: (ד) ויפנות סג.
(ה) ציטא ל: (ו) למחר גי'
רש"ל (ז) לאלתר גי' רש"ל,
(ח) ציטא כח: (ט) ציטא
ויקרא קרב קרב צמקוים
פרשה לז: (י) דף י: ומס'
ד"ה עד מולאי.

תורה אור השלם

1. ויקרא אם שמוע
תשמע בקול יי' אלהיך
לשמור לעשות את כל
מצותיו אשר אנכי מצוך
היום ותתן יי' אלהיך
עליך על כל גוי
הארץ: דברים כח א
2. ואם יפנה לבבך ולא
תשמע ותגדת
הדשתותיך לאלהים
אחרים ועבדתם:
דברים ל ז
3. ואיש צרעה יקחלו
ואמת לא ידברו למדו
לשונם דבר שקר היצה
בלא:

הגהות הב"ח

(א) נמי לשבעת ימים רב
אמר כל אחד: (ב) רש"י
ד"ה ואפי' בשביעי נמי
מותר משאל בו ואינו
עומד למטה עוד דקסני
למצוה אתקלאי: ד"ה
ובפלוגתא רבי ויחנן דקמו
רב וי' יוחנן וכן מהי
לפניו גי' ק"ב מפני
רש"י משמע גרוס רב
אמר כל אחד ואחד יוצא
בו ואוכלו למחר ורב אסי
אמר כל אחד ואחד יוצא
בו ואוכלו לאלתר ועיין
במוספות למעלה דף י'
ע"ב צד"ה עד מולאי
יום טוב:

מוסף רש"י

מלא. חסד חסד (ברכות)
אם שמוע. פטע
אחת סופן שמתה און
פטע אחת (סס). אם
שמוע בישן. שמיני
ופלגת מה ששמעת
אשתקד (סס). כל אחת
ואחת יוצא בה. ציומה,
ואוכלה לאלתר. קסבר
למזוזה אתקלאי והכי
נעשית מזוזה (ב"ב)
(ג). יוצא בה ואוכלה
למחר. דכיון דאתקלאי
לבין השמשות אתקלאי
לכולי יומא (סס).